

Retour is een uitgave van de producenten en importeurs van elektrische apparaten en energiezuinige verlichting, verenigd in de NVMP. Hiermee houdt de NVMP u twee keer per jaar op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen op het gebied van e-waste in Nederland en Europa.

De standpunten van de producenten en importeurs over diverse onderwerpen vindt u op nvmp.nl. Hier staat ook nadere informatie over de productstichtingen die met elkaar de Vereniging NVMP vormen: Stichting Bruingoed, Stichting ICT Milieu, Stichting LightRec Nederland, Stichting Metalektro Recycling, Stichting Verwijdering Elektrische Gereedschappen en Stichting Witgoed.

Uw reacties en ideeën zijn welkom via info@nvmp.nl.

Uitvoeringsorganisatie Wecycle heeft een eigen website: wecycle.nl.

Retour is een uitgave voor betrokkenen bij de inzameling en recycling van elektrische apparaten en energiezuinige verlichting. Retour verschijnt in een oplage van 2.400 exemplaren. Bij dit drukwerk is gebruik gemaakt van biologische inkt. De drukker maakt gebruik van groene stroom, produceert geheel CO₂-neutraal en gebruikt uitsluitend CO₂-neutrale grondstoffen. De pre-press is geheel chemievrij. Gedrukt op milieuvriendelijk papier.

Redactie Eva Gobits, Hein Haenen, Ted van Hintum en Gied van Hoon
Redactieadres Vereniging NVMP, Baron de Coubertinlaan 7, 2719 EN Zoetermeer, 079-7600 621, nvmp.nl
Vormgeving Han Snel, Utrecht
Fotografie VVB Van Bree Fotografie, Arnhem

INHOUD

Producentenverantwoordelijkheid	4
Opmaat naar de circulaire economie	
.....	
Interview	6
Circulaire economie eist nieuw business model	
.....	
Plastics	
Recyclingmarkt in de knel door Chinees importverbod op afval	9
.....	
Plan van Aanpak 65%	10
Van plan naar actie op 65%-inzameling	
.....	
Interview	12
Werken aan de circulaire economie	
.....	
Open scope	15
Zoektocht naar de omvang van de open scope	
.....	
Deelnemer	16
We willen het inzamelsysteem behouden	
.....	
LightRec	19
Alexander Buhmann nieuw bestuurslid LightRec	
.....	
LightRec	20
Lampenproducenten blijven solidair in inzameling	
.....	
Wecycle	22
.....	
WEEELABEX-zoeker	26
.....	
Kerncijfers	27

VOORWOORD

NAAR VOLWASSENHEID

Vereniging NVMP is dit jaar 20 jaar oud. Of liever gezegd: twintig jaar jong. De vereniging die namens producenten verantwoordelijkheid invult voor de inzameling en verwijdering van afgedankte elektrische apparaten heeft een woelige jeugd achter de rug, zoals u in deze editie kunt lezen uit het ooggetuigenverslag van de voorman van de grote recyclingbedrijven Norbert Zonneveld.

Er is in twintig jaar veel bereikt. Wij hebben een inzamelstelsel georganiseerd dat inmiddels (ruim) de helft van alle afgedankte apparaten en lampen inzamelt. Dat doen we in nauwe samenwerking met de partners in de keten - gemeenten, retail en recyclingbedrijven - die de gedeelde verantwoordelijkheid van het 'all-actors' principe volmondig omarmen.

We moeten verder, met onze partners op weg naar een volwassen markt. Daar wordt met de uitvoering van het Plan van Aanpak ter verhoging van het inzamelpercentage Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur, kortweg Plan van Aanpak 65%, hard aan gewerkt. Eric Jan Schipper, die namens de retail in de Stuurgroep van dit programma zit, vertelt over de vorderingen die daar gemaakt worden en het perspectief dat hij ziet om op korte termijn dicht bij de beoogde inzameldoelstellingen te komen.

De volwassen markt die wij voor ogen hebben reikt verder. Het is een markt waarin refurbishing en hergebruik van de apparaten een belangrijke rol spelen, naast recycling en hergebruik van de grondstoffen. Francis Das en Eelco Smit geven in dit nummer een inkijkje in hoe Philips zich op die markt voorbereidt. We zijn ver gekomen. Maar we hebben nog een hele weg te gaan. ◀

JAN KAMMINGA

Voorzitter Vereniging NVMP

OPMAAT NAAR DE CIRCULAIRE ECONOMIE

Twintig jaar geleden liep Nederland voorop in de aanpak van Afdankte Elektrische en Elektronische Apparatuur (AEEA). Er kwam een wettelijke regeling die de producenten verantwoordelijk maakte voor de verantwoorde verwijdering van de apparaten die zij op de markt hadden gebracht. De producenten van witgoed en bruingoed pakten de handschoen gezamenlijk op en richtten de stichting Nederlandse Verwijdering Metalekro Producten (NVMP) op, om de inzameling en recycling te organiseren. En met succes. In twintig jaar verschoof de focus van het sparen van het milieu naar een circulaire economie.

In een wereld waar gescheiden inzamelen de norm is, is het haast niet voor te stellen dat afdankte elektrische apparaten 'gewoon' in de grote afvalstroom verdwijnen. Toch was dat in de jaren negentig heel gewoon. Grote apparaten met stalen omhulsels zoals koelkasten en wasmachines gingen naar de schroothandel. Kleine apparaten en lampen werden in de kliko gedeponerd en gingen vandaar naar de verbrandingsoven of de vuilstortplaats. Een aantal grote milieuschandalen in de jaren tachtig en negentig ontketenden maatschappelijke en politieke

druk om beter met afval om te gaan. Het moest gescheiden worden en potentieel giftige stromen moesten zorgvuldig gerecycled worden. Dat gold ook voor elektronica waarin destijds milieubelastende stoffen als kwik, lood en cfk's werden gebruikt. Nederland liep voorop in die aanpak, samen met de Scandinavische landen. Overheid en producenten waren daarover vanaf midden jaren negentig in gesprek en dat resulteerde in het Besluit verwijdering wit- en bruingoed dat 1 januari 1999 in werking trad. Met de producentenverantwoordelijkheid werden producenten

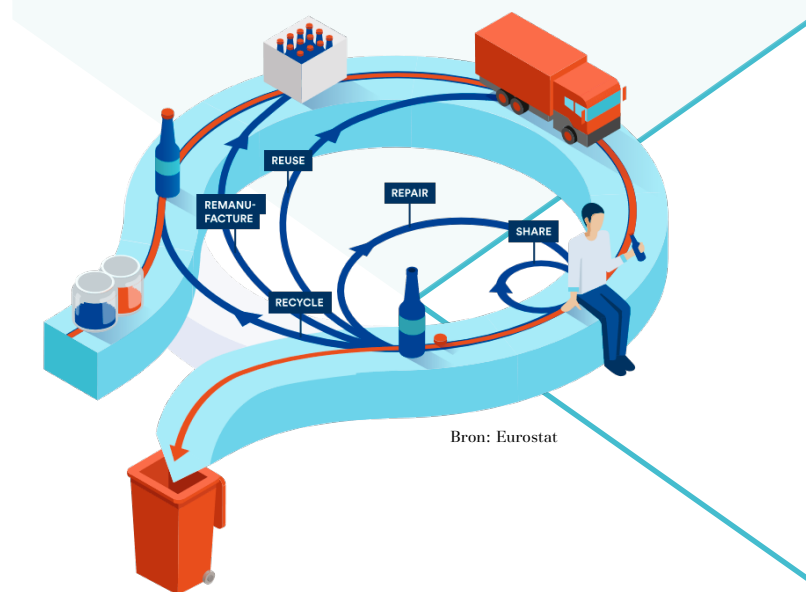
en importeurs van witgoed en bruigoed verplicht om de producten die zij op de markt hadden gebracht na afdanking in te zamelen en op een verantwoorde manier te verwerken.

Vanuit het weiland was het een enorme opgave om die verantwoorde verwijdering te organiseren. Een landelijk inzamelnetwerk was nodig, de ingezamelde stroom 'e-waste' moest vervolgens gesorteerd worden en vervoerd worden naar gespecialiseerde verwerkers die het op een verantwoorde manier konden recyclen. Producenten en importeurs zagen al snel het voordeel van samenwerking in een collectief inzamelstelsel. Zowel de witgoed- als de bruigoedbranche vormden een productstichting om dit te organiseren. En die twee productstichtingen verenigden zich al snel in NVMP om samen een nog efficiënter inzamelstelsel op te zetten. Andere branches verenigden zich in productstichtingen zoals die voor elektrisch gereedschap, voor cv- en koelapparatuur, en haakten aan bij NVMP.

HET MOTIEF VOOR INZAMELING IS VERSCHOVEN VAN ZORG VOOR HET MILIEU NAAR BEHOUD, HERWINNING EN HERGEBRUIK VAN GRONDSTOFFEN.

Vanaf dag één was samenwerking met partijen in de keten de sleutel om tot resultaten te komen. NVMP zocht gemeenten en winkeliers op om in samenwerking de inzameling te organiseren, realiseerde de logistiek van sorteren en transport en contracteerde verwerkers die een hoog recyclingresultaat konden leveren. Dit kwam allemaal op gang voordat de Europese Unie in 2002 een eerste richtlijn vaststelde, die vier jaar later impact kreeg. Producenten van energiezuinige verlichtingsapparatuur vielen onder die richtlijn, organiseerden zich in productstichting LightRec en haakten ook aan bij NVMP.

Het inzamelstelsel ontwikkelde zich razend-snel. In het eerste jaar, 1999, zamelde het 43 miljoen kilo afgedankte apparaten in, tien jaar later steeg dat volume tot 105 miljoen kilo. Het recyclingresultaat was evenzeer verbeterd: meer dan 80 procent van de grondstoffen werd herwonnen voor hergebruik en nog eens 13 procent wordt verbrand voor energieopwekking. Onder de naam Wecycle ontwikkelde het inzamelstelsel zich steeds meer als zelfstandige organisatie, terwijl Vereniging NVMP zich op beleidsontwikkeling richtte.

Bron: Eurostat

Het motief voor inzameling was inmiddels verschoven, van zorg voor het milieu naar behoud, herwinning en hergebruik van grondstoffen. Dat motief domineerde de nieuwe WEEE-richtlijn die Europa in 2012 vaststelde, en die voor 2019 de inzameldoelstelling formuleerde van 65 procent van de nieuw op de markt gebrachte elektronica.

Dat blijft een uitdaging nu het inzamelpercentage in 2017, ondanks een imposant volume van 166 miljoen kilo, nog niet verder kwam dan 44 procent of op zijn best 49 procent als zonnepanelen buiten beschouwing worden gelaten. Daartoe is de samenwerking met ketenpartners aangehaald in het nationaal Monitoringsberaad en in het Plan van Aanpak Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur, kortweg Plan van Aanpak 65%, waarbij de gedeelde verantwoordelijkheid van het 'all actors' principe door alle partijen is omarmd. Maar het beleid van NVMP kijkt de afgelopen jaren al ver voorbij de uitdagende doelstelling voor de korte termijn, naar het einddoel van een circulaire economie.

Na twintig jaar hard werken mag even worden stilgestaan bij de bereikte resultaten. Maar dan gaat de blik vooruit naar het realiseren van het Plan van Aanpak 65% en het toewerken naar een circulaire economie. Daarbij zal de recycling en refurbishing ongetwijfeld naar een Europees niveau worden getild, met medeneming van alle lessen die NVMP en haar ketenpartners de afgelopen twintig jaar in Nederland hebben geleerd. Voorlopig blijft er werk aan de winkel! ◀

CIRCULAIRE ECONOMIE EIST NIEUW BUSINESS MODEL

“WE KUNNEN DE KRINGLOOP ALLEEN SLUITEN ALS WE HOGERE KOSTEN ACCEPTEREN”

Uit handen van IERC-voorzitter Jean Cox-Kearns ontving Norbert Zonneveld begin dit jaar de IERC Honorary Award als erkenning voor zijn carrière gericht op het verantwoord recyclen van elektronica.

Norbert Zonneveld stond namens de recyclers aan de wieg van de verantwoorde inzameling en recycling van elektrische apparaten in Nederland. Hij werd ondernemer in de recycling en smeedde EERA, de alliantie van recyclers van elektrische apparaten in Europa. Bij zijn vertrek als directeur van EERA kijkt hij terug op een roerige periode en blikt hij vooruit over een snel veranderend landschap.

Zijn terugblik op de afgelopen twintig jaar in e-waste recycling gaat over de snelle ontwikkeling en wat daarmee bereikt is. De techniek schrijdt voort, zegt Zonneveld: we kunnen beter detecteren, beter sorteren, veel beter scheiden. Maar de kritische noot bij die ontwikkelingen is nooit ver weg.

“Het marktmechanisme werkt nog steeds niet goed. De bulk van wat we aangeleverd krijgen is te complex en te divers. Als we echt richting circulair willen en zeker als we veel meer willen hergebruiken, dan hebben we een heel andere inzamellogistiek nodig. Als je betere resultaten wilt zullen de stromen veel zuiverder moeten worden, en dat is duurder. Ik ben ervan overtuigd dat de circulaire economie alleen mogelijk is met een verhoging van de kosten, zowel voor inzameling als verwerking.”

Maar het kan dus wel?

“Jazeker. En ik hoop dat we dat ook bespreekbaar kunnen maken. Er staan wetten in de weg en praktische bezwaren, maar als we die overwinnen ben ik heel optimistisch over de mogelijkheden en over wat dat maatschappelijk oplevert. Overheden en producenten zijn sterk geneigd om op landelijk niveau oplossingen te zoeken. Dat is vanaf het begin af aan een terugkerend obstakel voor een slimmer en effectiever inzamel- en recyclingsysteem. In het begin kon dat niet anders, omdat Nederland, België en enkele Scandinavische landen binnen Europa ver vooruitliepen en in eigen land pionierden met beleid en regelgeving. Het Besluit verwijdering wit- en bruingoed trad 1 januari 1999 in werking, vier jaar voor het tot een Europese richtlijn kwam. De producenten staken de hoofden bij elkaar en zetten twee verschillende nationale inzamelsystemen in de steigers.

Die nationale oriëntatie bleef dominant, ook toen de EU-richtlijn een basis legde voor een internationaal systeem. De overheid had een trauma door de afvalschandalen in het laatste kwart van de vorige eeuw. Afval was een probleem dat binnen de landsgrenzen aangepakt moest worden. Dat zie je tot op de dag van vandaag terug, ook nu we afgedankte apparaten en onderdelen nadrukkelijk zien als grondstof voor recycling in een circulaire economie. Het blijft moeizaam en kostbaar om legaal deelstromen over landsgrenzen heen te vervoeren naar grootschalige verwerkingsinstallaties binnen Europa om economisch te kunnen renderen, en het is te gemakkelijk om dat illegaal te doen.”

**IERC
HONORARY AWARD
VOOR NORBERT
ZONNEVELD**

**Bieden uniforme Europese kwaliteitsnormen voor
inzameling en recycling dan geen tegenwicht?**

“Nederland heeft het goed gedaan door eerst WEEELABEX en binnenkort de Cenelec-standaarden verplicht te stellen. Het is niet-gecertificeerde partijen nu verboden om elektrische apparaten te verwerken. Als je dat goed handhaaft, ontstaat er een ‘level playing field’ waarop alle spelers aan dezelfde kwaliteitseisen moeten voldoen. Frankrijk en enkele kleinere Europese lidstaten hebben hetzelfde gedaan, maar de rest wacht af. Het niet hebben van een gelijk Europees speelveld veroorzaakt een enorme marktverstoring. Daar bovenop wordt tien tot vijftien procent van alle stromen illegaal geëxporteerd binnen en buiten Europa waardoor het prijsmechanisme volkomen ontwricht is. Illegaal inzamelen en verwerken is altijd goedkoper.

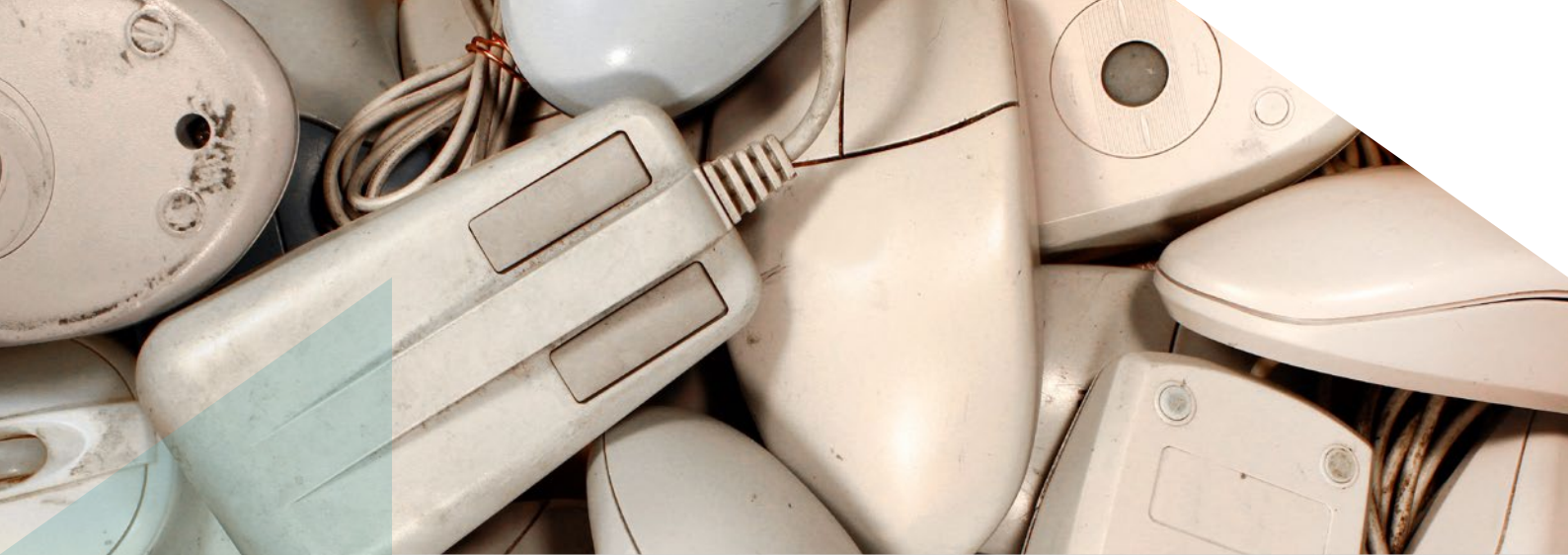
**“ALS WE ECHT RICHTING CIRCULAIR WILLEN EN ZEKER
ALS WE VEEL MEER WILLEN HERGEBRUIKEN, DAN HEBBEN
WE EEN HEEL ANDERE INZAMELLOGISTIEK NODIG.”**

Het is eigenlijk vreemd dat producenten, die in Europa wettelijk verantwoordelijk zijn, meedingen in de nationale aanpak. Elektronicaconcerns opereren grensoverschrijdend en hebben dus alle belang bij een EU-brede aanpak van afgedankte producten. Maar de landenmanagers van de concerns hebben het pleit gewonnen. Op de lappendeken

van nationale regels en normen bevinden zich onderling heel verschillend gestructureerde nationale inzamel-systemen, die weer een sleutelrol spelen in de vorming van nationale marktstructuren. De versnippering neemt dan ook nog eens verder toe als terugnamesystemen met elkaar gaan concurreren, waardoor producenten kunnen shoppen en de prijsdruk op verwerking verder toeneemt. Dat frustrateert de grote Europese recyclers, die zich in 2003 nou juist verenigd hebben in EERA om een Europese recyclingmarkt voor secundaire grondstoffen te bespoedigen. Voor een deel is dat wel geslaagd, hoor. We hebben zeker onze invloed gepakt op de totstandkoming van de jongste WEEE-richtlijn. Maar we hadden veel verder kunnen komen als alle betrokken partijen meer oog hadden gehad voor de Europese markt.”

**Bent u tevreden over het effect dat de inzameldoel-
stelling van 65 procent heeft op de lidstaten?**

“Dat werkt heel positief en ik zie de lidstaten nu alles uit de kast halen om die doelstellingen te halen. Maar overigens nog steeds land voor land. En de manier waarop dat wordt ingevuld met herberekenen en herrubriceren van bestaande stromen geeft mij wel een rare bijmaak. De meest voor de hand liggende oplossing om 65 procent te behalen is om de Europese standaarden voor inzameling en logistiek ook wettelijk verplicht te stellen, omdat daar de grootste lekken voorkomen. Helaas is daar vanuit de lagere overheden en de schroothandel veel verzet tegen. Maar uiteindelijk zal het opvoeren van inzamelvolumes en de noodzaak om

de hergebruiksdoelstellingen te halen, een discussie over een ander marktmechanisme, een andere inzamellogistiek en een gemeenschappelijke markt voor grondstoffen voeden. De sleutel voor succes is het begrijpen van de posities van alle stakeholders die hierbij betrokken zijn.”

Het verbod dat de Chinese regering heeft gelegd op de import van e-scrap plastics maakt de situatie niet eenvoudiger. Kunnen recycling-bedrijven hier een oplossing voor bieden?

“Onder de huidige marktomstandigheden is dat lastig, want het gaat hier voornamelijk over laagwaardig spul. De plastics van de behuizing en onderdelen van elektronica, met de vlamvertragers die daarin zijn verwerkt, en gemengde fracties bestaande uit heel veel verschillende soorten plastics kun je niet zonder bijbetaling in Europa verwerken. Dat probleem heeft China altijd van ons bord gehouden. De huidige oplossing is het tegen hoge kosten te verbranden, maar onze verbrandingsovens kunnen het extra volume

niet aan en de verplichte hergebruiksdoelstellingen worden niet gehaald.

Dus daar zullen we nu toch echt een oplossing voor moeten zoeken. Dat vereist forse investeringen. Recyclingbedrijven zijn op zich wel bereid om te investeren, maar door de slechte marktomstandigheden en het ontworpen prijsmechanisme is er nu weinig investeringsruimte. Het ontbreekt bij veel recyclers ook aan vertrouwen in effectieve regelgeving en handhaving. Investeren in nieuwe technologie alleen is bovendien niet genoeg. We moeten het ook hebben over een andere inzamellogistiek en over de vorming van een stabiele goed gestructureerde en goed gereguleerde Europese markt, waarbij het materiaal daar in Europa terechtkomt waar hoogwaardige recycling gegarandeerd is.

In dit kader heeft EERA een nieuwe pragmatische werkwijze gekozen om in te kunnen spelen op actuele uitdagingen. Het voorbereidende werk wordt gedaan in drie werkgroepen. De werkgroep ‘economics’ richt zich op verbetering van het marktmechanisme en aanpak van oneerlijke concurrentie en prijsverstoring. De tweede werkgroep richt zich op batterijen, en met name de brand- en explosierisico’s en torenhoge verzekeringspremies die lithiumbatterijen met zich meebrengen. De derde groep richt zich niet verwonderlijk op plastics, en hoe die effectief en zonder verlies gerecycled kunnen worden.”

Gaat u daar nog een bijdrage aan leveren?

“Ik blijf als deskundig adviseur bij die werkgroepen betrokken. Maar politieke zaken ga ik niet meer doen: die laat ik graag over aan mijn opvolger Lida Stengs. Verder blijf ik actief als adviseur van verschillende startups, wat ik met veel plezier doe. Ondernemerschap is heel mooi om te zien, zeker bij dit soort bedrijven waar de toekomst ligt. Het zijn geen grote adviezen die ik inbreng, eerder simpele dingen. Maar daar kun je ver mee komen.” ◀

NORBERT ZONNEVELD

1995 - Norbert Zonneveld raakte als directeur van Mirec, een joint venture van Philips voor reststoffen uit de productie van elektronica, betrokken bij de discussie over producentenverantwoordelijkheid. Hij reorganiseerde het bedrijf en expandeerde met zijn team de beginnende e-scrap activiteiten zowel nationaal als internationaal. Vanaf de invoering van de AEEA-wetgeving was hij betrokken bij de opbouw van het inzamel- en recycling-systeem in Nederland, met onder meer stichting ICT Milieu als opdrachtgever.

2003 - Vertrekt bij Mirec om samen met Piet Grinwis het adviesbureau GrinwisZonneveld te starten. Snel na de start richt hij met zes internationale bedrijven de European Electronics Recyclers Association- EERA op, een vereniging van grote recyclingbedrijven en smelters.

2008 - EERA groeit uit tot een associatie met veertig leden, die jaarlijks ongeveer 2,2 miljoen ton e-scrap verwerken en heeft als vertegenwoordiger van alle grote recyclers en smelters aanzienlijke invloed op de ontwikkelingen van nieuw beleid en regelgeving in Europa, waaronder een nieuwe WEEE-richtlijn.

2014 - Zonneveld is nauw betrokken bij de voorbereiding van de implementatie van de WEEE-richtlijn in Nederland, bij de implementatie daarvan en bij het plan van aanpak dat initiatieven coördineert om de centrale doelstelling van de richtlijn te realiseren.

2019 - Zonneveld treedt terug als directeur van EERA om zich te wijden aan advies en ondernemerschap.

RECYCLINGMARKT IN DE KNEL DOOR CHINEES IMPORTVERBOD OP AFVAL

De recyclingmarkt in Europa zit in een transitie. Decennialang kon de handel laagwaardige afvalstromen tegen een redelijke prijs kwijt in China. Het land importeerde vanaf de jaren tachtig enorme hoeveelheden afvalplastics, papier, textiel en metalen, ook als partijen slecht gesorteerd of vervuild waren, om te voorzien in een dringend gebrek aan grondstoffen. Maar onder druk van milieuschade die de goeddeels informele recyclingbedrijven in het land veroorzaakten, besloot China in 2018 de deur te sluiten voor 24 soorten afval.

Onder dat verbod vallen ook de plastics uit de behuizing en onderdelen van elektronica. Metaalschroot wordt vanaf 1 juli 2019 alleen nog toegelaten als het heel zuiver is, met minder dan 0,5 procent niet-metaaleigen bestanddelen. Afvalverwerkers in het algemeen, en verwerkers van ‘e-scrap’ in het bijzonder, zitten ineens opgescheept met een enorme hoeveelheid materiaal die zij niet meer af kunnen zetten. Recyclingcapaciteit schiet tekort en de opslagplaatsen lopen vol.

Verbranden is geen alternatief. De verbrandingsovens, die tot voor kort overcapaciteit hadden, kunnen het extra aanbod van plastics niet aan. Bovendien is verbranden maatschappelijk niet wenselijk. Om de verplichte hergebruiksdoelstellingen te halen, dienen grondstoffen hergebruikt en gerecycled te worden. Staatssecretaris Van Veldhoven heeft inmiddels de afvalstoffenbelasting verhoogd om het verbranden van plastic te ontmoedigen en recyclinginitiatieven te stimuleren.

Het plotselinge overaanbod verstoort ook de marktprijzen. Landen als Turkije, Maleisië en Vietnam springen in het gat dat China laat vallen, maar importeren lang niet zoveel als China tot voor kort deed en betalen lagere prijzen. In eigen

land daalt de waarde van plastic afval al even sterk. De prijs van smeltermateriaal komt ook onder druk nu het aanbod toeneemt en de smelterijen niet de capaciteit hebben om het extra aanbod profijtelijk te verwerken.

Er moet nog heel wat gebeuren voordat de Europese recyclingindustrie de Chinese importstop in een kans kan vertalen. Capaciteit uitbreiden is voorwaarde, maar het is niet eenvoudig om de investeringen in de verwerking van laagwaardig materiaal rendabel te maken in een tijd dat de prijzen onder druk staan.

Dat geldt in versterkte mate voor plasticafval, waar de vraag naar recycalaat nu al achterblijft bij het aanbod en er zeker nog geen emplot is voor een groter aanbod. Een belasting op niet-gerecycled plastic, zoals de Europese Commissie voorstelt, zou de grote voorkeur van consumenten voor ‘virgin’ plastics kunnen ombuigen in een vraag naar recycalaat, maar de weerstand tegen zo’n belasting is groot en de benodigde wetgeving zal er in geen geval op korte termijn komen. Voorlopig is de hoop eerder gevestigd op het ondernemerschap en het innoverend vermogen van de recyclingsector. ◀

VAN PLAN NAAR ACTIE OP 65%-INZAMELING

Het Plan van Aanpak ter verhoging van het inzamelpercentage Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur (AEEA) is werk in uitvoering. Dat is de korte samenvatting van de brief die Ton Holtkamp, voorzitter van de Stuurgroep Plan van Aanpak 65% WEEE, onlangs stuurde aan staatssecretaris Van Veldhoven van Infrastructuur en Waterstaat.

Het Monitoringsberaad is in 2015 ingesteld met als doel kennisdelen over en samenwerken bij de uitvoering van de Regeling AEEA in brede zin. In het Monitoringsberaad zitten alle vertegenwoordigers van de belangengroepen binnen de inzameling en verwerking van afgedankte elektronica. Daarnaast is in het najaar van 2018 de Stuurgroep in het leven geroepen, evenals het Monitoringsberaad voorgezeten door Holtkamp. De vijf leden van de Stuurgroep vertegenwoordigen de verschillende 'bloedgroepen' in het Monitoringsberaad: producenten, recyclingbedrijven, gemeenten, detailhandel en overheid. De acties uit het Plan van Aanpak worden uitgevoerd door vier werkgroepen, opnieuw samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende ketenpartijen. En er is een onafhankelijk Programmamanager aangesteld die het proces organiseert, plant, de voortgang bewaakt en waar nodig onderwerpen initieert. Daarmee is een organisatie gevormd die de slagkracht heeft om de uitdaging van het verhogen van het

inzamelpercentage aan te gaan. Holtkamp memoreert nog eens dat het ingezamelde volume de afgelopen jaren slechts enkele procenten per jaar gegroeid is, naar 49 procent (exclusief zonnepanelen) in 2017 van de nieuw op de markt gebrachte apparaten. Er is dus een forse versnelling nodig om te komen tot de 65 procent inzameling die de Europese WEEE-richtlijn vanaf dit jaar als doel stelt. Ten opzichte van de 166.000 ton die in 2017 werd geregistreerd, moet er circa 70.000 ton extra ingezameld gaan worden.

Versterking inzameling

De werkgroepen zijn inmiddels een half jaar bezig met de uitvoering van de negen actiepunten die in het Plan van Aanpak zijn opgenomen. Vier van die actiepunten zijn belegd bij de werkgroep Versterking inzameling en zijn alle vier gericht op de korte termijn. De groep heeft de marketing-inspanningen van de verschillende ketenpartijen geïnventariseerd en werkt nu aan een gecoördineerde

65%

strategie. In dit kader is onder meer besloten om komend najaar een 'Dag van de Inzameling' te organiseren die een impuls moet geven aan bewustwording en gedragsverandering bij consumenten. De werkgroep Versterking inzameling werkt tevens aan verbetering van bestaande inzamel Faciliteiten, onder meer door nieuwe initiatieven met gemeenten en door acties voor retourlogistiek en bestaande inzamel-punten met inzamelende retailers. Daarnaast onderzoekt zij innovatieve inzameltechnieken en ontwikkelt een nieuwe aanpak voor de inzameling via kringlopen en Repair Cafés.

Aanpak lekstromen

De aanpak van lekstromen in zowel binnen- als buitenland stelt een koppige uitdaging en zal pas op de langere termijn effect sorteren. De werkgroep Lekstromen binnenland bereidt de invoering voor van een wettelijke afgifteplicht, die een ondoener van afgedankte elektrische en elektronische apparaten verplicht deze af te geven aan een gecertificeerde verwerker of aan een inzamelaar die deze vervolgens afgeeft aan een gecertificeerde verwerker. Daartoe moet eerst het speelveld van ondoeners en afnemers in kaart worden gebracht, moeten vervolgens verschillende implementatieopties worden uitgewerkt die getoetst worden op Handhaafbaarheid, Uitvoerbaarheid en Fraudebestendigheid (HUF-toets), voordat de regelgeving daadwerkelijk kan worden geschreven. Een eerste concreet resultaat van deze werkgroep is een concept-deal met betrokken partijen ter formalisering van de structuur van de eerste inzameling. Een vergelijkbaar traject doorloopt de Werkgroep Lekstromen buitenland op weg naar een rapportageplicht van export. Die rapportage moet alle uitvoer voor hergebruik of verwerking in het buitenland in beeld brengen, om een helder onderscheid te kunnen maken tussen legitieme en illegale exportstromen. Daartoe brengt de werkgroep eerst de lekstromen in kaart en onderzoekt de mogelijkheden van het wetgevingstraject die elk onderworpen worden aan een HUF-toets.

Versterking van de kaders

Werkgroep Versterking kaders richt zich op stelselwijzigingen om het inzamelsysteem solide en duurzaam te maken. Dat gaat over duidelijke kaders voor zowel producenten, inzamelaars en hun overkoepelende organisaties, onder andere in de vorm van financiële

waarborgen, onderlinge kostenvereffening en ketenverantwoordelijkheid. Daarnaast gaat de werkgroep inventariseren wat er nu wel en niet valt onder de nieuwe 'open scope' van de EU-richtlijn en de Nederlandse implementatie daarvan. Sinds 15 augustus 2018 is een wetwijziging van kracht over de reikwijdte (scope) van de Regeling AEEA. Met deze wetwijziging komen onder andere nieuwe producenten onder de Regeling te vallen, 'open scope' genoemd. De open scope veroorzaakt potentieel een forse toename van de Put on Market (POM). Daarmee komt het inzamelpercentage, dat wordt berekend als percentage van die POM, lager te liggen. In een specialistische subwerkgroep wordt er gewerkt aan de definities van relevante producten en aan een interpretatielijst die producenten en importeurs helpt om te bepalen of producten die zij op de markt brengen wel of niet onder de scope van de Regeling vallen. Een punt van aandacht daarbij is ook of nieuwe producten als zonnepanelen of ledlampen, die massaal op de markt komen, maar nog niet worden ingezameld, meetellen in de berekening van het inzamelpercentage. Daarnaast heeft het Nationaal (W)EEE Register het voornemen haar wijze van rapporteren aan te passen aan de door Eurostat gehanteerde rapportagewijze. Volgens die methodiek wordt het inzamelpercentage over 2017 bijgesteld van 44 naar 50 procent. Worden de zonnepanelen buiten beschouwing gelaten, dan komt de geregistreerde inzameling op 54 procent.

Daadkrachtige organisatie

De onafhankelijk Programmamanager, Hester Klein Lankhorst, speelt volgens de brief van Stuurgroep-voorzitter Holtkamp een centrale rol als regisseur van het proces. Zij is betrokken bij de werkgroepen, coördineert hun inspanningen en signaleert als zij op barrières, verschil van mening of gebrek aan medewerking stuiten. Als het Monitoringsberaad of een van de werkgroepen niet in staat blijkt om tot een beslissing over een onderwerp te komen, dan is de Stuurgroep na raadpleging van betrokkenen bevoegd een zwaarwegend advies te geven. Bij de beslissing wordt aandacht besteed aan de gevolgen hiervan voor de partijen die dit moeten uitvoeren. Holtkamp sluit zijn brief af met de constatering dat het zaak is dat er bij de korte-termijnacties tot uitvoering wordt overgegaan en dat dit een behoorlijke (ook financiële) inspanning vraagt van de ketenpartijen. ◀

“WERKEN AAN DE CIRCULAIRE ECONOMIE: HOE COOL IS DAT!”

Als manager Compliance Services bij Intergamma is Eric Jan Schipper al decennia betrokken bij de problematiek van verantwoorde inzameling en recycling. Hij is voorzitter van de milieuc commissie van de Raad Nederlandse Detailhandel en van de Responsible e-commerce commissie van Thuiswinkel.org, is bestuurslid van het Afvalfonds Verpakkingen en van Stichting Batterijen en sinds vorig najaar van de Stuurgroep Plan van Aanpak 65% WEEE. Een 'commissietijger' met hart voor de zaak: 'Werken aan de circulaire economie: hoe cool is dat!'

Het tij is anders geworden, zegt Eric Jan Schipper. “In 2050 wil Nederland volledig circulair zijn en in 2030 moeten we halverwege de weg naar een circulaire economie zijn. Dit gaat wel ergens over. En dat zie je terug in de houding van partijen in de keten. Iedereen wil dat de kringloop gesloten wordt en voelt zich daar verantwoordelijk voor.” In de Stuurgroep die de inzameling van afgedankte elektrische apparaten moet opvoeren ziet hij dat bij uitstek terug. “We hebben met zijn allen het ‘all actors’ principe omarmd, en een gedeelde ketenverantwoordelijkheid geaccepteerd. Dat is heel wat! Ik heb de afgelopen dertig jaar in heel wat van dit soort werkgroepen en commissies gezeten. De houding was altijd wat defensief: we moeten erbij zitten, maar we gaan niks doen. Dit is anders.” Gelukkig maar, want die eensgezindheid is hard nodig. Het verder verhogen van de inzameling is complexe materie. Het laaghangende fruit is volgens

Schipper al geplukt. “Er is niet één knop waar je aan kunt draaien. Om verder te komen zullen er heel veel stapjes gezet moeten worden op heel veel fronten.”

Op stoom komen

Het project staat onder grote druk, met een ambitieuze inzameldoelstelling van 65 procent die dit jaar al gehaald moet worden. We worden opgejaagd, erkent Schipper. “Maar dat hebben partijen zelf ook wel laten gebeuren, nadat in 2012 de nieuwe Europese richtlijn van kracht werd en in 2014 de Regeling AEEA in Nederland. We hadden natuurlijk in 2016 met de Stuurgroep moeten beginnen. Dat is vertraagd omdat het Monitoringsberaad met meer dan twintig leden niet besluitvaardig bleek. Nu we eenmaal een daadkrachtige organisatie hebben, gaan we echt slagen maken.” De Stuurgroep komt elke twee maanden bijeen. In een strak georganiseerde

GEDEELDE KETENVERANT- WOORDELIJKHEID

vergadering legt Programmamanager Hester Klein Lankhorst de vorderingen en voorstellen van de verschillende werkgroepen voor, waarop de Stuurgroep knopen hakt. De werkgroepen zijn erg productief. Waar er problemen of vertragingen optreden, werken

“JE ZET EEN GROOT AANTAL INITIATIEVEN IN BEWEGING EN OP EEN GEGEVEN MOMENT STAPELT HET EFFECT VAN ALLE MAATREGELEN ZICH OP. DAN GA JE SPRONGEN MAKEN.”

ERIC JAN SCHIPPER

Manager Compliance
Services Intergamma

de leden van de Stuurgroep volgens Schipper effectief en eensgezind samen om waar nodig wat druk uit te oefenen bij hun achterbannen of om verschillende partijen op één lijn te krijgen. De goede vorderingen ten spijt gaat de doelstelling van 65 procent inzameling dit jaar niet gehaald worden. “We zijn pas najaar 2018 gestart en het proces moest even op stoom komen. Je zet een groot aantal initiatieven in beweging en op een gegeven moment stapelt het effect van alle maatregelen zich op. Dan ga je sprongen maken. Ik denk echt dat we in 2020 en serieuze beweging richting 65 procent inzameling gaan maken.”

Gedragproblematiek

Schipper en de retailers die hij vertegenwoordigt in de Stuurgroep zijn uit de aard van hun werk

het meest betrokken bij versterking van de inzameling. Hoe kunnen zij ervoor zorgen dat de elektronica en lampen die zij verkopen ook weer netjes gescheiden worden ingeleverd. “Er is al heel wat bereikt om de consument daartoe aan te moedigen, met communicatiecampagnes en met inzamelbakken die door heel Nederland in de bouwmarkten, tuincentra, supermarkten en elektronicazaken zijn verschenen. Maar dat is eerder ‘fijnetunen’ van het bestaand fijnmazig inzamelnetwerk dan het aanboren van nieuwe stromen.”

De grote slag moet ook gemaakt worden in de bewustwording, zegt Schipper. “Mensen realiseren zich niet dat overal elektronica in zit, van de speelgoedauto of boormachine, tot het printplaatje in de klokthermostaat. Dat moet vooral niet in het restafval belanden. Naast onwetendheid is er gemakzucht bij een burger die zich vaak keurig aan de regels houdt, maar die als dat beter uitkomt ook selectief vergeet. We moeten in campagnes ook duidelijk maken waarvoor die regels gesteld zijn: oh ja, dit is de circulaire economie waar ik mee bezig ben. De ‘Dag van de Inzameling’ die we in het najaar gaan organiseren kan helpen om dat bewustzijn over te brengen.” En dan zijn er nog de gedragsproblemen van handelaren in het grijze

circuit. Schipper weet bijvoorbeeld uit eigen ervaring dat winkeliers regelmatig benaderd worden door types die tegen een vergoeding mobiele telefoons en andere hoogwaardige elektronica uit de inzamelbak willen halen. “Dat vraagt in de eerste plaats dat de winkelier zijn rug recht houdt en een afgifteplicht kan daarbij helpen. Daarnaast is een effectieve aanpak van het grijze circuit nodig om die verleiding weg te nemen.”

Eensgezinde opstelling

Schipper zegt een eensgezinde achterban te vertegenwoordigen. De concentratie in de retailsector en de schaalvergroting van onlinespelers hebben daaraan bijgedragen: met minder partijen hoef je minder afspraken te maken. En de grote partijen zijn allemaal overtuigd van de noodzaak om hun bijdrage te leveren. “Supermarkten verkopen nauwelijks elektronica, maar wel veel lampen en batterijen en de grote ketens hebben daarvoor inzamelmeubelen in hun winkels staan. Discounters zamelen ook gewoon keurig in. En grotere e-commerce spelers nemen bij bezorging ook oude apparaten mee terug of bieden de mogelijkheid kleine apparaten terug te sturen.”

Probleem is wel dat door de opkomst van e-commerce het aankoop- en aflevermoment in toenemende mate ontkoppeld worden, zegt Schipper. “De klant is vaak niet thuis als een nieuw apparaat bezorgd wordt en kan het oude exemplaar niet meegeven. Een belangrijk lek vormen de kleine lokale onlinewinkels, die vanuit de spreekwoordelijke garage elektronica verkopen zonder enige mogelijkheid om afgedankte apparaten terug te sturen.”

Zeker zo belangrijk zijn de buitenlandse online-retailers die evenmin inzamelen: “Alibaba neemt je oude elektronica echt niet mee terug naar China.” Zeker de open Nederlandse economie staat open voor aanbod van over

de grens, zegt Schipper, met een verwijzing naar de grote populariteit van de talloze kleine online-winkels die hier hun laaggeprijsde elektronica aanbieden.

'Single digital market'

In de grensoverschrijdende verkoop ligt ook voor Nederlandse partijen een uitdaging, zeker

“OP LANGE TERMIJN ZULLEN WE DE REGELGEVING EN ORGANISATIE VAN DE INZAMELING PER LAND MOETEN OVERSTIJGEN.”

sinds eind vorig jaar een verbod van kracht werd op Geoblocking, dat kopers over de grens uitsloot van Nederlandse webwinkels. “We verkopen vanuit onze Nederlandse webshops al veel in België en als ik morgen aanvragen uit Portugal krijg, mag ik ook niet weigeren om een verkoopovereenkomst te sluiten. Ik hoef daar niet te leveren, maar als de prijsverschillen maar groot genoeg zijn is het Nederlandse afleveradres van de tussenpersoon die het transport naar Portugal levert snel genoeg gevonden. En elke keer moet ik dat product in Nederland afmelden als export en in België of Portugal aanmelden als op de markt gebracht.” Op den duur gaan we naar ‘single digital market’, zegt Schipper. “Op lange termijn zullen we daarom onze regelgeving en organisatie van de inzameling per land moeten overstijgen. Die noodzaak groeit nu ook grote internationale electronicaproducten zelf direct hun producten gaan verkopen, en groeit verder als de scope van inzameling en recycling wordt uitgebreid over een steeds groter scala aan producten. Dat zullen we op Europees niveau moeten organiseren.”

Voor de Stuurgroep zijn dit problemen voor later. De focus ligt op de korte termijn, met uitgesproken ambities voor dit jaar. Het gaat nu om het versterken van de inzameling, het dichten van lekken en het versterken van de kaders waarbinnen de ketenpartijen werken. Daar hebben Schipper en zijn mede-Stuurgroepleden voorlopig de handen vol aan. ◀

ZOEKTOCHT NAAR DE OMVANG VAN DE OPEN SCOPE

Tot 15 augustus 2018 had de Regeling Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur (AEEA) betrekking op producten die voor hun primaire functie afhankelijk zijn van elektrische stromen of elektromagnetische velden. Sindsdien strekt de reikwijdte van de Regeling zich uit tot alle apparaten die een elektrische component bevatten. Het klinkt als een kleine wijziging, maar de nieuwe definitie geeft een 'open scope' aan de Regeling, die grote impact kan hebben op het volume aan afgedankte elektrische apparaten dat minimaal moet worden ingezameld.

De Regeling trekt de pratende knuffelbeer waar een minuscule printplaatje en speakertje in zitten onder de definitie van inzamelingsplichtige Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur. Terwijl waarschijnlijk niemand een afgedankte knuffel als 'e-waste' zal herkennen. Hetzelfde geldt voor de schoenen met geïntegreerde lampjes of de jas met ingebouwde verwarming.

Als je kijkt naar het gewicht van de onderdelen, dan hoort die verwarmde jas eerder in de textielstroom, dan in de elektronicastroom thuis. Dat geldt ook voor het elektrisch in hoogte verstelbare bureau. Het valt onder de Regeling door het geïntegreerde elektromotortje, maar het grote gewicht zit in het frame en werkblad. Maar als dat motortje niet eenvoudig te demonteren is en als losse component kan worden ingezameld, dan moet het hele bureau als AEEA worden ingeleverd. Niet-verplaatsbare industriële werktuigen zijn uitgezonderd, maar waarvan componenten die "niet specifiek zijn ontworpen voor en zijn geïnstalleerd als onderdeel" van het werktuig vallen wel weer onder de scope van de Regeling.

Klein en licht van gewicht, maar enorm in aantal, zijn alle pasjes en beveiligingsstickers waar een chip in zit. Die moeten we dus voortaan niet meer verknippen en bij het restafval weggooien, maar bij de kleine elektrische afdankers voegen. Elektrische aangedreven auto's en scooters vallen niet onder de definitie als zij een kentekenplaat hebben, maar 'gewone' elektrische fietsen, die nu in grote aantallen op de markt verschijnen, weer wel. Een andere categorie die veel op het lijf heeft, zijn de consumentenarmaturen die onder de open scope niet langer zijn uitgezonderd.

De Nederlandse overheid biedt een Handreiking reikwijdte Regeling AEEA waarin ketenpartijen nadere toelichting kunnen vinden. Het Europese netwerk van WEEE Registers, EWRN, heeft veel documentatie verzameld en ontwikkeld die helpt bij de interpretatie. Maar in de praktijk zal een algemeen aanvaarde uitleg van de regels moeten groeien. Daar zal ook moeten blijken hoeveel groter de Put on Market is als al die knuffelberen en elektrisch verstelbare bureaus worden meegeteld. ◀

INZAMELING IS
ALTIJD LOKAAL

“WE WILLEN HET INZAMELSYSTEEM BEHOUDEN”

Francis Das, General Manager van Philips Personal Health en bestuurslid van Stichting Witgoed, en Philips Global Sustainability Manager Eelco Smit reflecteren op de deelname van hun onderneming aan het collectieve inzamelsysteem.

FRANCIS DAS

General Manager Philips Personal Health

Francis Das: “Philips Personal Health produceert vooral kleine huishoudelijke apparaten. Om die aan het einde van hun levensduur op een verantwoorde manier te kunnen terugnemen, heb je een collectief inzamelsysteem nodig. In Nederland is dat goed voor elkaar. Er is een fijnmazig inzamelsysteem dat het consumenten gemakkelijk maakt om hun afgedankte apparaten in te leveren en er wordt actief gecommuniceerd om die consument bewust te maken van de noodzaak daarvan.

De afgelopen twintig jaar hebben we in Nederland een kwalitatief hoogwaardig en efficiënt landsdekkend inzamelsysteem ingevoerd. Van de Waddeneilanden tot in Zeeuws-Vlaanderen worden afgedankte elektrische apparaten opgehaald. De kosten van dit systeem zijn hoog en zullen blijven stijgen doordat we als maatschappij steeds meer en specifieker willen recycleren. Blijft het dan wel betaalbaar om in gemeenten in alle windstreken van Nederland tegen hoge kosten oude apparaten in te zamelen? De kwaliteit van het huidige inzamelsysteem komt onder druk te staan door de behoefte aan kostenbeheersing van de nu al dure inzameling. Bedrijven die de afgelopen twintig jaar waren aangesloten bij de collectieve producentenorganisaties, zijn op drift en zoeken naar de beste propositie in de markt. Als maatschappij met een wens om circulair te produceren en consumeren, zouden we het opgebouwde systeem willen

waarborgen en voorkomen dat kostengedreven -in mijn ogen geheel legitieme- overwegingen van de producenten/ importeurs leiden tot verlies van kwaliteit. Ik bepleit daarom dat we het huidige inzamelingsysteem, waar we als Nederland trots op mogen zijn en keihard nodig hebben om de circulaire doelstellingen te halen, collectief borgen. Als de inzameling collectief geregeld is, dan kan de concurrentie zijn gezonde werk doen in de verwerking. Daar geeft het een prikkel om te innoveren en om te investeren in nieuwe verwerkingstechnieken.”

Eelco Smit: “Inzameling is altijd lokaal. Het moet passen bij de verhoudingen tussen producenten, retail en overheid. En het is een realiteit dat de wetgeving op landenniveau wordt bepaald. Het inzamelsysteem is pas effectief als het binnen de nationale verhoudingen past. Daar moeten wij ons als internationaal opererend bedrijf naar voegen. Tegelijkertijd proberen wij wel sturing te geven op Europees niveau, om waar mogelijk te harmoniseren. E-commerce is een belangrijk dossier omdat die uit zijn aard over grenzen heen gaat. Het moet zo zijn dat een Nederlandse online retailer ook in België de daar verkochte artikelen kan rapporteren. Daarnaast lobbyen we actief voor de verplichtstelling van de uniforme kwaliteitsnormen van Cenelec en voor verplichte registratie, zoals dat nu al in Nederland gebeurt.

Verder pleiten we voor het vergemakkelijken van export van stromen om grootschalige en efficiënte verwerking mogelijk te maken. Recyclen van goud uit printplaten is bijvoorbeeld zo specifiek, dat het maar op een paar plaatsen in Europa gebeurt. Die logistiek moet je niet bemoeilijken met omslachtige administratieve procedures.”

EELCO SMIT

Global Sustainability Manager Philips

DUURZAAMHEID STAAT HOOG IN HET VAANDEL

Francis Das: “Philips is, behalve bij recycling, ook actief betrokken bij refurbishment. Wij testen nieuwe businessmodellen, bijvoorbeeld lease van ons ontharen-met-licht product Lumea of het verhuren van de Avent elektrische borstpomp. Lumea is een product met een hogere aanschafprijs dat we met lease tegen een bescheiden maandbedrag toegankelijk maken voor een grotere doelgroep, en onze elektrische borstpomp wordt maar een korte tijd gebruikt en een deel van de consumenten wil daarom liever huren dan kopen. Voor deze businessmodellen is het essentieel om over eigen refurbishment-capaciteit te beschikken. Die zijn we met een partner aan het opbouwen. Nu doen we dat voor pilots en om de stroom kortstondig gebruikte retours uit het e-commercekanaal een tweede leven te kunnen geven, maar in de toekomst gaan we dat veel breder inzetten. Wij willen dat proces zelf onder controle hebben om de producten als ‘certified refurbished’ weer met twee jaar garantie in de markt te kunnen zetten. We nemen ook zelf verantwoordelijkheid voor producten waarin heel specifieke grondstoffen verwerkt zijn, die we kunnen laten herwinnen en kunnen hergebruiken voor nieuwe producten. Dat doen we bijvoorbeeld met stofzuigers die van een bepaald stootbestendig plastic zijn gemaakt. We laten ze uitsorteren na de inzameling en samen met Wecycle zorgen we zo dat de grondstoffen weer in onze fabriek terugkomen.”

Eelco Smit: “Met al die initiatieven komt er geen einde aan de collectieve inzameling. Die blijft bestaan als vangnet voor alles wat we niet zelf recyclen of refurbishen. En die collectieve inzameling zullen we naar een hoger plan moeten tillen. In Nederland en Europa, maar vooral ook daarbuiten. Zo zijn wij onder de vlag van het ‘Platform for Acceleration of the Circular Economy’ (PACE) betrokken bij de opzet van een collectief inzamelsysteem in Nigeria. We kunnen daar inzetten wat we in Europa geleerd hebben, zoals een registratiesysteem en de black box die daarbij horen. Maar je hebt wel een andere manier van denken nodig, in een markt waar je niet kunt leunen op overheid en retail en waar afval altijd een waarde heeft. Dat maakt het daar vele malen complexer, maar wel belangrijk.”

Francis Das: “Duurzaamheid staat bij Philips hoog in het vaandel. Het staat centraal in onze missie en visie en bestuursvoorzitter Frans van Houten heeft er zich persoonlijk aan verbonden. Of het groene argument een hoofdrol speelt in de aankoopbeslissing van de klant is de vraag; die zal eerder kiezen voor de toegevoegde waarde die een bepaald product of een bepaald leaseconcept biedt. Maar duurzaamheid maakt wel een essentieel onderdeel uit van onze merkbelofte en zal waarschijnlijk ook steeds belangrijker worden voor de consument.” ◀

“WE NEMEN OOK ZELF
VERANTWOORDELIJK-
HEID VOOR PRODUCTEN
WAARIN HEEL
SPECIFIEKE GROND-
STOFFEN VERWERKT ZIJN,
DIE WE KUNNEN LATEN
HERWINNEN EN KUNNEN
HERGEBRUIKEN VOOR
NIEUWE PRODUCTEN.”

ALEXANDER BUHMANN TREEDT TOE TOT BESTUUR STICHTING LIGHTREC

Alexander Buhmann (53) is toegetreden tot het bestuur van stichting LightRec Nederland. Buhmann is werkzaam als manager producentenverantwoordelijkheid bij verlichtingsproducent LEDVANCE in München en zit namens deze organisatie in diverse besturen van inzamelsystemen in Europa. Hij volgt hiermee Julian Schaub op, die eerder namens OSRAM/LEDVANCE zitting had in het bestuur. LightRec is in Nederland opdrachtgever voor de inzameling en recycling van verlichting.

Buhmann heeft ruime ervaring in de consumenten-elektronicasector en in het bijzonder op het gebied van de WEEE-richtlijn. Hij is ruim zes jaar actief in de verlichtingsbranche bij OSRAM/LEDVANCE, waarvan de afgelopen jaren op de afdeling WEEE, die verantwoordelijk is voor de inzameling en recycling van e-waste. In die hoedanigheid neemt hij zitting in besturen van maar liefst tien Europese inzamelsystemen, waaronder nu ook LightRec in Nederland. Eerder was hij werkzaam bij Siemens AG en KPMG. Buhmann heeft een juridische achtergrond.

Met Buhmann haalt LightRec opnieuw een daadkrachtige bestuurder in huis met een zeer uitgebreide ervaring op het gebied van producentenverantwoordelijkheid binnen de verlichtingsbranche. Dit versterkt het bestuur van LightRec in haar ambitie om het inzamelpercentage van op de markt gebrachte lampen en armaturen verder op te voeren, met het oog op de verhoogde Europese inzameldoelstellingen.

Gied van Hoorn, directeur van LightRec: “De ervaring die Buhmann ook al heeft opgedaan bij andere inzamelsystemen, onder meer in Denemarken, Frankrijk en Spanje, draagt bij aan de ambitieuze koers die we hebben ingezet. Alle inzamelsystemen hebben dezelfde uitdaging om de inzameling te verhogen, in verband met de Europese doelstellingen. Daar kunnen we dus zeker van leren. We zijn verheugd dat hij zijn kennis en ervaring nu ook zal inzetten voor LightRec.” ◀

ALEXANDER BUHMANN

Manager producentenverantwoordelijkheid
LEDVANCE

Lampen

LAMPENPRODUCENTEN BLIJVEN SOLIDAIR IN ZAMELING

Stichting LightRec Nederland heeft een nieuwe Algemeen Verbindend Verklaring (AVV) voor de inzameling en recycling van lampen aangevraagd. Met zo'n AVV verplicht de overheid alle partijen die energiezuinige verlichting op de markt brengen om bij te dragen aan een kostenefficiënte en duurzame inzameling en verwerking van afgedankte producten. Een ruime meerderheid van de achterban, goed voor 90 procent van het marktvolume, steunt de aanvraag.

Het lijkt vreemd dat marktpartijen blij zijn als de overheid hen een verplichting oplegt, zegt LightRec-directeur Gied van Hoorn. "Maar dit is wel een verplichting die onze deelnemers kennen, en die de afgelopen jaren uitstekend heeft gewerkt. De AVV zorgt dat iedereen naar rato bijdraagt aan de continuïteit van het collectieve inzamelsysteem en een verantwoorde verwijdering van afgedankte lampen, zonder de concurrentieverhoudingen in de markt te verstoren."

Led-revolutie

Producenten en importeurs pakken ondersteund door een AVV al sinds 2014 gezamenlijk de uitdaging op waar de led-revolutie hen voor stelt. Spaarlampen en tl-buizen worden in hoog tempo vervangen door led, eerst op de professionele markt en nu in toenemende mate ook op de consumentenmarkt. LightRec heeft zich voorbereid op de versnelde transitie naar ledverlichting in de kantorenmarkt, die naar verwachting in de zomer van 2020 volledig zal zijn overgeschakeld op led. Van Hoorn verwacht dat in relatief korte tijd heel veel gasontladinglampen vrijkomen. Om vervolgens de uitstroom van spaarlampen op de consumentenmarkt goed op te vangen heeft LightRec in samenwerking met Wecycle fors geïnvesteerd in de uitbreiding en verbetering van het inzamelnetwerk. Het aantal inleverplekken voor verlichting bij supermarkten

verdubbelde met plaatsing van inzamelmiddelen bij onder meer Albert Heijn in 2018 naar 2.500 en bereikte hiermee een landelijke dekking.

Hoge ambities voor lampen

Daarnaast moet LightRec de buffers opbouwen om straks de benodigde verwerkingscapaciteit voor led-lampen te financieren, als straks de eerste generaties aan het einde van hun levensduur komen. De hele inspanning moet tegelijkertijd in een hogere versnelling omdat een nieuwe Europese inzameldoelstelling de ambities hoger stelt, op 65 procent van het op de markt gebrachte volume. De afgelopen jaren heeft de strategie van LightRec resultaat opgeleverd dankzij de vaste bijdrage per op de markt gebrachte lamp of armatuur, zegt Van Hoorn. “Zo zeer dat de vaste bijdrage dit jaar wat omlaag kan. Het verklaart ook de steun die er is om een nieuwe AVV aan te vragen.”

Anders dan de eerste AVV, heeft deze aanvraag geen betrekking op armaturen. Aanleiding is verandering in de regelgeving. Onder de nieuwe Europese WEEE-richtlijn en de Nederlandse Regeling Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur vallen energiezuinige lampen onder een aparte inzamelcategorie en zijn armaturen overgebracht naar de (verzamel) categorieën met andere producten, zoals wasmachines en videocamera's. Daar komt bij dat onder de nieuwe Regeling niet alleen professionele armaturen, maar ook de voorheen uitgezonderde consumentenarmaturen vallen. Het ligt daarmee voor de hand om de inzameling en verwerking van armaturen in overleg met de producenten van andere producten in deze verzamelcategorie af te stemmen en te organiseren.

Grip op armaturen

In de inzameling van armaturen heeft LightRec de afgelopen jaren opgebokt tegen de neiging om de afgedankte metalen armaturen in kantoren, fabrieken en instellingen in de metaalbak te gooien. Een serie initiatieven om die in samenwerking met de bouw-, installatie- en sloopsector apart in te zamelen en optimaal te recyclen, werpt inmiddels zijn vruchten af. In 2018 is het volume ingezamelde verlichtingsarmaturen met een derde toegenomen. Daarnaast zet LightRec fors in op de inzameling van consumentenarmaturen. Met een intensieve landelijke (tv-)campagne wordt de consument bewust gemaakt van de noodzaak om ook zijn

bureaulamp of de decoratieve lamp boven de eettafel gescheiden in te leveren. Net als voorheen op de professionele markt is hier een omslag in het denken nodig. Intensieve communicatie over lampen en armaturen past in het kader van Plan van Aanpak 65%, waarin alle betrokken ketenpartijen samenwerken. Daarin past ook een sterke focus op het verder indammen van lekstromen, aldus Van Hoorn. “Voor gasontladingslampen halen we deze doelstelling, maar voor armaturen zullen we de komende jaren hard moeten blijven inspannen om door aanpak van de lekstromen tot het gewenste niveau te komen.” ◀

HET AANTAL INLEVERPLEKKEN VOOR VERLICHTING BIJ SUPERMARKTEN VERDUBBELOE IN 2018 NAAR 2.500 EN BEREIKTE HIERMEE EEN LANDELIJKE DEKKING.

LED-REVOLUTIE

**Nationaal
(W)EEE
Register**

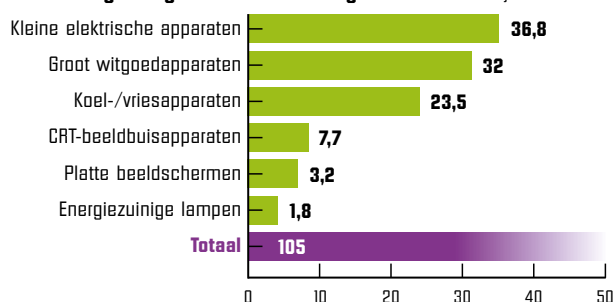
WECYCLE BLIJFT UITVOERINGSORGANISATIE NATIONAAL (W)EEE REGISTER

Het bestuur van Stichting Nationaal (W)EEE Register heeft Wecycle gevraagd om ook in 2020 uitvoering te geven aan de taken van dit register. Het Nationaal (W)EEE Register verzamelt de gegevens over de totale ingezamelde en verwerkte hoeveelheden e-waste en rapporteert hier jaarlijks over aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat. Op de website van het register zijn de rapportages voor iedereen zichtbaar. Wecycle is positief ingegaan op dit verzoek, dat de unanieme goedkeuring heeft van het Monitoringsberaad. In dit beraad overleggen alle actoren (o.a. producenten, overheid, detailhandel, recyclers) over de aanpak om de inzameling van e-waste te verhogen en de recycling ervan te verbeteren.

INGEZAMELD GEWICHT STABILISEERT

Het totale ingezamelde gewicht aan e-waste door Wecycle liep in 2018 fractioneel terug van 106,8 naar 105,0 miljoen kilo. Er werden meer koel-/vriesapparaten, platte beeldschermen en kleine elektrische apparaten ingezameld. Halverwege dit jaar rapporteert het Nationaal (W)EEE Register aan staatssecretaris Van Veldhoven van Infrastructuur en Waterstaat hoeveel e-waste er in totaal in Nederland is ingezameld en verwerkt in 2018.

Inzameling Wecycle 2018 naar recyclefractie In miljoenen kilo's

APPLIANCES ONLINE KIEST WECYCLE ALS PARTNER VOOR E-WASTE

Wecycle heeft Appliances Online (ao.nl) gecontracteerd als nieuwe inzamelpartner. Deze elektronica webshop is oorspronkelijk afkomstig uit Engeland en ook actief in Duitsland en Nederland. In Engeland heeft AO zijn eigen recyclefabriek voor koelkasten en andere grote huishoudelijke apparaten. Naast recyclen worden daar ook apparaten gereedgemaakt voor hergebruik op de tweedehands markt. "Wij zijn blij met een professionele samenwerkingspartner als ao.nl. Dit sterk groeiende bedrijf neemt zijn rol in de circulaire economie serieus en past daarom heel goed bij ons", zegt Jan Vlak, algemeen directeur Wecycle. Evert van Ginkel, Head of Retail van ao.nl: "Net als AO staat Wecycle voor goede kwaliteit en uitstekende service. Verantwoordelijk omgaan met afgedankte apparaten vinden wij heel belangrijk. Vandaar dat wij in Nederland kiezen voor Wecycle als onze partner."

14 OKTOBER 2019: INTERNATIONAL E-WASTE DAY

Na een succesvolle eerste editie in 2018, is het 14 oktober dit jaar weer International E-Waste Day. De dag is een initiatief van het WEEE Forum. Elk inzamelsysteem vanuit de diverse landen geeft er op een eigen manier invulling aan. Vorig jaar liep dit uiteen van een congres, via een landelijke inzameldag en campagnes tot inzamelacties op scholen. Wecycle koppelde er vorig jaar een jongerencampagne aan, de eerste die op Snapchat werd gevoerd. De invulling voor dit jaar is in voorbereiding.

MEER VERLICHTING UIT SLOOP EN RENOVATIE

De oproep aan sloop- en renovatiebedrijven om meer verlichting in te leveren, vloeit voort uit een offensief dat Wecycle, Stichting LightRec Nederland en branche-vereniging VERAS voeren om meer lampen en armaturen te laten recyclen. Naast de radiospot 'Bakkie Radio' en een speciale krant voor installateurs en sloop- en renovatiebedrijven, stonden er ook billboards langs snelwegen en ledborden langs de lijn bij voetbal-wedstrijden uit de Eredivisie. Ook op de Vakbeurs Facilitair informeerde Wecycle professionals over de inzameling en recycling van lampen en armaturen. Opdrachtgever: Stichting LightRec Nederland

BASISSCHOLEN INZAMEL-ACTIE & CERTIFICATEN

Eind januari ontvingen meer dan 200 basisscholen hun Wecycle Recycle Certificaat 2018. Het aantal sterren op het certificaat (één, twee of drie) hing af van het aantal door de school ingezamelde apparaten. In totaal zijn er 21.275 apparaten door de basisscholen ingezameld. Dat is 11 procent meer dan in 2017 en het gewicht is met 23 procent gestegen. Alle deelnemende basisscholen ontvingen een beloning. De sterren op de certificaten voegen een extra element toe aan de inzamelactie en dit stimuleert scholen om meer in te zamelen. Via lokale persberichten werden alle deelnemende scholen in het zonnetje gezet.

KINDERBOERDERIJEN ZAMELEN RECORDGEWICHT IN

175 kinderboerderijen hebben in 2018 in totaal een recordgewicht van 85.500 kilo aan kleine elektrische apparaten ingezameld. Om de kinderboerderijen te stimuleren de inzameling te promoten, belooft Wecycle elk jaar enkele boerderijen met een extra sponsorbedrag.

GEMEENTE HUIZEN ONTVANGT WECYCLE GOUDEN BAKKIE AWARD VOOR ONORTHODOXE AANPAK INZAMELING OPENBARE VERLICHTING

De gemeente Huizen ontvangt als eerste gemeente in Nederland een Wecycle Gouden Bakkie Award voor hun onorthodoxe aanpak bij de inzameling van afgedankte stads- en straatverlichting. In plaats van afvoeren via de installateur, kiest de gemeente voor aparte inzameling op de milieustraat door Wecycle. Marlous Verbeek-Nooijens, wethouder Beheer Openbare Ruimte: "Huizen heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan en daar past dit initiatief mooi bij. We zijn zeer blij met deze Wecycle Gouden Bakkie Award." Het opnemen van een contractueel beding over de juiste afvoer vindt de gemeente niet voldoende. "Als puntje bij paaltje komt, heb je het proces dan niet echt geborgd", zegt Thomas Wittekamp, beheerder van de openbare verlichting in Huizen. Als je echt wat wilt bijdragen, moet je er controle op houden. De aparte inzameling van afgedankte lampen en armaturen door Wecycle geeft ons de zekerheid dat deze verantwoord worden gerecycled. Dat levert veel meer duurzaamheids-winst op."

Het doel van de Gouden Bakkie Awards is partners te belonen voor de inzameling en hun voorbeeldgedrag, waarmee branchegenoten ook worden gestimuleerd om meer lampen en armaturen in te zamelen. De Award is hiermee een erkenning voor de ontvanger en een aanmoediging voor de sector waarin deze opereert. Wecycle reikt de Awards uit in opdracht van de Stichting LightRec Nederland.

Wethouder Marlous Verbeek-Nooijens van de gemeente Huizen ontvangt de Wecycle Gouden Bakkie Award uit handen van Gied van Hoorn (LightRec, rechts) en René Eijsbouts (Wecycle, uiterst rechts), links Thomas Wittekamp (beheerder openbare verlichting gemeente Huizen)

Campagne

g, lever in!

FOCUS OP "GEMAK"

Recyclen doet ieder op zijn eigen manier. De belangrijkste voorwaarde is echter voor iedereen hetzelfde: het moet vooral makkelijk zijn. Dat wil zeggen dichtbij kunnen inleveren en weten waar dit kan. De Wecycle-campagnes hebben als doelstelling om de bekendheid (kennis), de houding en gebruiksintentie (gedrag) van de inleverpunten voor e-waste verder te vergroten. De campagnestrategie bestaat uit drie pijlers: promotie van de inleverpunten bij de retail (off- en online), groothandel & de gemeentelijke milieustraat; educatie & maatschappelijke inleverpunten en de promotie van circulaire keuzes om de drempel naar inleveren te verlagen en het bereik van de boodschap te verhogen.

PROMOTIE GEMEENTELIJKE MILIEUSTRAAAT

RECYCLE MEMO-SPEL IN RUIL VOOR ONVERKOCHT E-WASTE NA VRIJMARKT

Om te voorkomen dat onverkochte apparaten na de vrijmarkt in de vuilnisbak belanden, ontvangen inwoners na Koningsdag in ruil voor e-waste een Wecycle Recycle Memo-spel op milieustraten van partnergemeenten. Aanvullend worden inwoners uitgedaagd om een inzamelactie te bedenken waarmee ze voor hun lokale goede doel of club één van de 25 sponsorcheques van 1.000 euro kunnen winnen. De actie is te volgen via wecycle.nl/inleveren.

PROMOTIE INLEVERBAKKEN BOUWMARKTEN MET MINI-HOORSPEL EN DUURZAME INCENTIVE

Eind maart ging de campagne van start om de bekendheid verder te verhogen en het gebruik te stimuleren van de inleverbakken in de bouwmarkt voor lampen, armaturen en elektrisch (tuin)gereedschap. Naast uitingen tijdens Eredivisie-voetbalwedstrijden en langs diverse snelwegen werd een radiospot uitgezonden in de vorm van een mini-hoorspel. Luisteraars kregen op een vrolijke manier van de lampen zelf instructies om een bezoekje aan de bouwmarkt te combineren met inleveren. In juni wordt deze boodschap verder verspreid met een duurzame incentive: bij inleveren van afgedankt elektrisch (tuin)gereedschap ontvangen klanten deelnemende bouwmarkten een speciale recyclepuzzel van 500 stukjes. Opdrachtgevers: Stichting LightRec Nederland en Stichting Verwijdering Elektrisch Gereedschap.

TAKKA-BOEMBOEM-KIESCHHH: BEAT WASTE!

Veel mensen zijn al goed bezig als het gaat om circulaire gedrag maar hebben dit onvoldoende door. Om hun bewustwording vanuit een nieuwe invalshoek te prikkelen en hun goede gedrag nog een extra zetje te geven, lanceerde Wecycle "Beat Waste": een campagne gericht op gezinnen en gebruikmakend van muziek. Op de sites watismijnapparaatwaard.nl en watismijnlampwaard.nl kan iedereen aangeven wat hij zelf al doet. Elk circulaire gedrag heeft zijn eigen geluid en zo ontstaat een circulaire beat! Door deze te delen, worden ook anderen geïnspireerd hun eigen beat te maken. De campagne werd gevoerd via online video's op YouTube en sociale media en met de inzet van influencers.

INFLUENCERS PROMOTEN CORRECT INLEVEREN

CONSUMENTENARMATUREN

Aanvullend op een landelijke TV- en printcampagne, zijn influencers ingezet op het gebied van decoratie om het correct inleveren van afgedankte consumentenarmaturen en lampen bij hun volgers onder de aandacht te brengen. Opdrachtgever: Stichting LightRec Nederland.

IMPACT CAMPAGNES 2018

BEREIK*

Iedere Nederlander heeft gemiddeld 25 keer een campagne-uiting over een Wecycle-inleverpunt voor e-waste gezien of gehoord.

KENNIS*

- 71%** heeft wel eens een Wecycle-inleverbak voor lampen en apparaten gezien in de winkel;
- 10%** heeft wel eens gehoord van de Wecycle Premium Pick-up service;
- 63%** van mensen werkzaam in de bouw heeft wel eens een Wecycle-inleverbak gezien voor lampen en apparaten bij een groothandel.

HOUDING & GEBRUIKSINTENTIE*

- 51%** vindt de milieustraat van de gemeente makkelijk bereikbaar;
- 81%** zou kleine apparaten inleveren in een inleverbak in de winkel als deze makkelijk bereikbaar is;
- 84%** zou lampen inleveren in een inleverbak in de winkel als deze makkelijk bereikbaar is;
- 74%** zou waarschijnlijk gebruik maken van de Wecycle Premium Pick-up service;
- 71%** van mensen werkzaam in de bouw zou lampen en apparaten inleveren in een inleverbak bij een groothandel als deze makkelijk bereikbaar is.

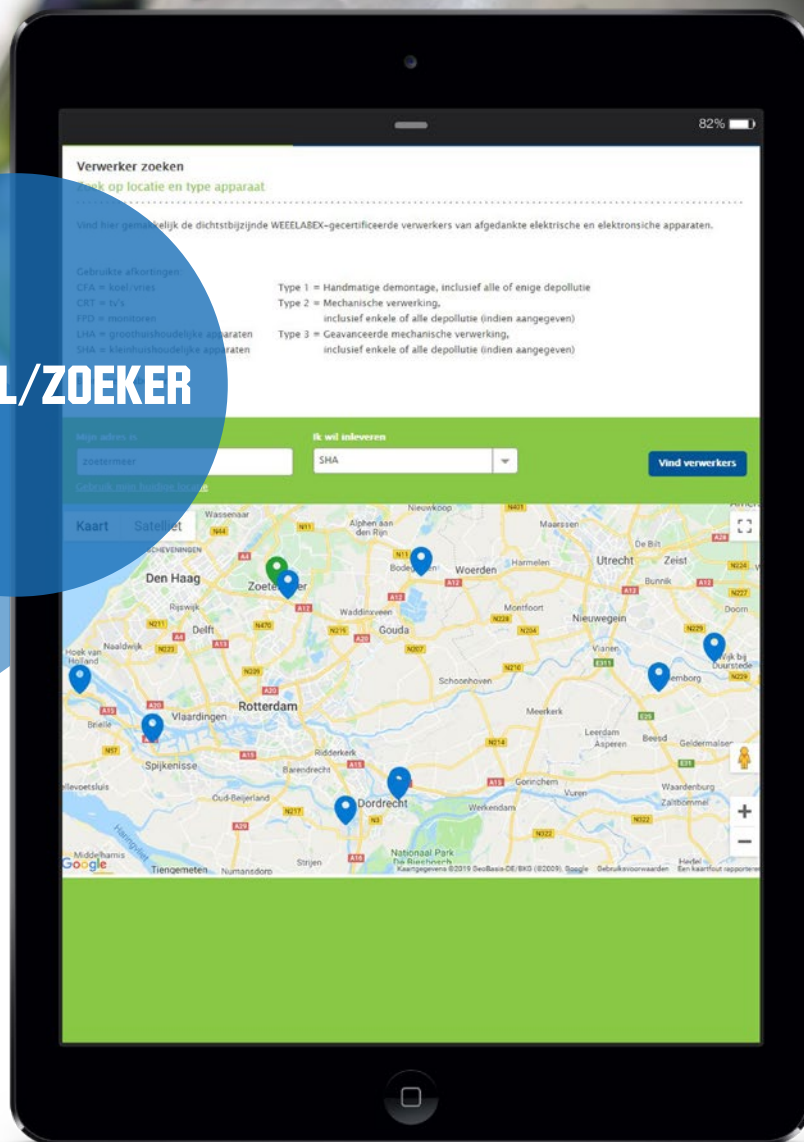

INTERACTIEVE MOBIELE BERICHTEN

Eind 2018 werd de supermarktcampagne op NS-stations, langs snelwegen en op megaschermen in winkelcentra aangevuld met interactieve advertenties die verschijnen op de mobiele telefoon. Doel was de consument op te roepen energiezuinige lampen, kleine ICT-apparaten en inktcartridges in te leveren bij de supermarkt om de hoek. Opdrachtgevers: Stichting LightRec Nederland en Stichting ICT Milieu.

*Onderzoek Motivaction 2018 onder 1.000 volwassenen

NVMP.NL/ZOEKER

WEEELABEX-ZOEKER OP NVMP.NL

Op de NVMP-website is een zoeker geplaatst waarmee gemakkelijk per verwerkingsstroom de dichtstbijzijnde WEELABEX-gecertificeerde verwerker van afgedankte elektrische en elektronische apparaten gevonden kan worden. Kijk op www.nvmp.nl/zoeker.

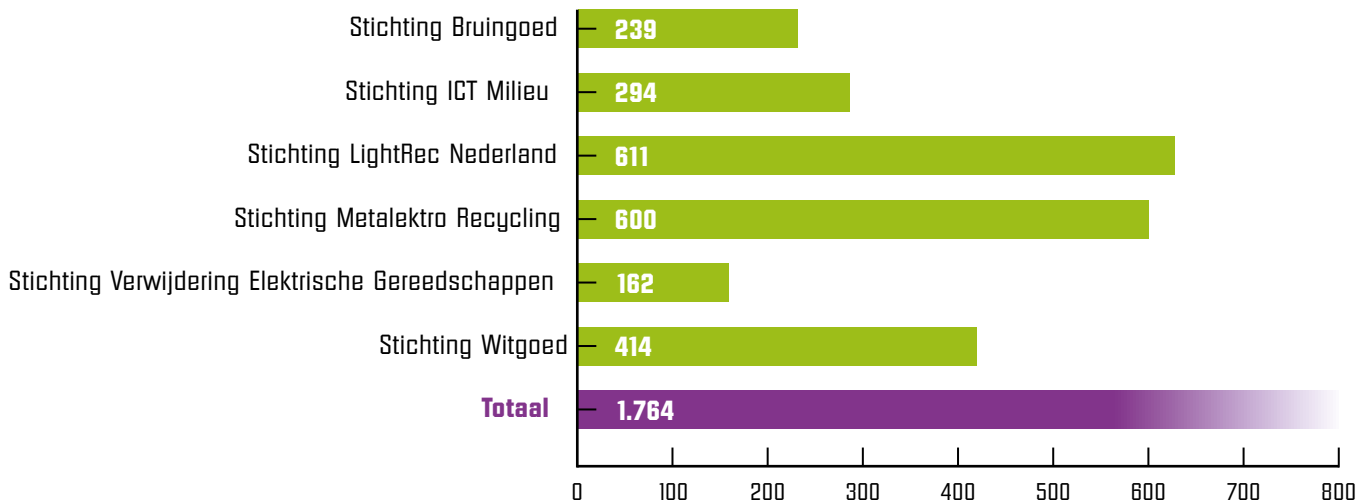

TOTAAL
1.764
DEELNEMERS

DEELNEMERS

Wecycle is de uitvoeringsorganisatie voor de producenten en importeurs die zijn aangesloten bij één of meer opdrachtgevende producentenorganisaties.

Aantal deelnemers* [per 1 maart 2019]

* Een aantal producenten en importeurs is deelnemer in meerdere productstichtingen. Het totaal aantal individuele bedrijven is 1.764.

